

ZAKLJUČCI KONFERENCIJE
„HKO kvalifikacije – za tržište, društvo ili pojedinca?“
27. – 28. listopada 2016.

Za razvoj pojedinca, gospodarstva i društva u cjelini iznimno je bitno predvidjeti kretanja na tržištu rada, utjecaj novih tehnologija na radna mjesta te prepoznati kompetencije koje će u budućnosti omogućiti pojedincima da budu kreativni, inovativni i (samo)zapošljivi.

Postoje istraživanja i predviđanja koja pokazuju da vještine koje obrazovni sustav razvija danas neće biti dovoljne sutra, a neke nisu dovoljne niti za današnje tržište rada pa je podjednaka odgovornost državne uprave, agencija, obrazovnih institucija, poslodavaca i ostalih dionika (sindikata, komora i sl.) da istražuju i promišljaju o znanju i vještinama koje omogućuju osobni razvoj pojedinca i uključivanje u svijet rada.

U obrazovanju, a posebno strukovnom, potrebno je razvijati i učenje uz rad, odnosno dobro organiziranu i kvalitetnu stručnu praksu koja će omogućiti stjecanje kompetencija potrebnih za (samo)zapošljivost pojedinca, kao što su projektiranje i izrada konkretnoga proizvoda, računarsko razmišljanje, pismenost u novim medijima, upravljanje razumijevanjem i spoznajama, multikulturalne kompetencije, preuzimanje inicijative, suradnja u virtualnim timovima, uočavanje prilika, kreativnost, planiranje i upravljanje, financijska pismenost, informatička pismenost i slično.

Da bi se postigli ovi ciljevi, pred strukovnim obrazovanjem u RH stoje veliki izazovi, ali ujedno i veliki potencijal. Nesklad između stečenog znanja i vještina učenika koji završavaju strukovne škole i potrebnih kompetencija koje od njih očekuju poslodavci može se prevladati unapređivanjem organizacije i kvalitete praktične nastave, boljim reguliranjem naukovanja učenika u primjereno opremljenim praktikumima i tehnološki visokorazvijenim tvrtkama, s kompetentnim i odgovarajuće stimuliranim mentorima i nastavnicima koji će se trajno stručno usavršavati. Dodatni napor potrebno je usmjeriti osnaživanju komunikacije između poslodavaca i obrazovnog sustava u kojoj će biti jasno izrečena očekivanja i potrebe poslodavaca za znanjima i vještinama budućih radnika.

Visoko obrazovanje treba osposobiti studente za zapošljavanje, samozapošljavanje i cjeloživotno učenje. Poslodavci očekuju zaposlenike s visokom razinom stručnog znanja i vrlo razvijenim vještinama, a za većinu poslodavaca neprihvatljivo je dug proces prilagodbe i uvođenja diplomanata u poslovne procese. Promjenu je moguće postići suradnjom visokih učilišta i poslodavaca, a u tom se kontekstu posebno ističe dobro organizirana stručna praksa koja je potrebna studentima sveučilišnih i stručnih studija, a primjeri dobre prakse pokazuju da već postoje kvalitetna rješenja u kojima aktivno sudjeluju visoka učilišta, poslodavci i studenti. Upravo ta iskustva, zajedno s rezultatima istraživanja Ekonomskoga instituta u Zagrebu o zastupljenosti i modelima provedbe stručne prakse u studijskim programima, poslužiti će za daljnje unapređenje stručne prakse korištenjem sredstava iz Europskoga socijalnog fonda.

Binarnost hrvatskoga sustava visokog obrazovanja omogućuje stjecanje kvalifikacija na različitim vrstama studija koje se razlikuju prema ishodima učenja i njihovoj namjeni, a ne po razini i kvaliteti. Sveučilišni studiji usmjereni su prema stjecanju kognitivnog znanja, a stručni stjecanju vještina, no i jedni i drugi moraju osigurati svojim polaznicima priliku za stjecanje kompetencija za osobni razvoj i operativnu primjenu stečenog znanja i vještina. Hrvatskom društvu podjednako su potrebni stručnjaci sa završenim stručnim studijima, kao i stručnjaci sa sveučilišnih studija s usvojenim fundamentalnim i specifičnim znanjem znanstvenog karaktera koji su osposobljeni za visokostručni rad. U oba stupa obrazovanja potrebno je unaprijediti i dosljedno provoditi postupke osiguravanja kvalitete postizanja ishoda učenja koji moraju biti vezani uz prepoznate kompetencije za potrebe budućeg tržišta rada i društva u cjelini.

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) dobar je instrument za kreiranje kvalifikacija koje će jamčiti stjecanje ključnih i specifičnih kompetencija potrebnih za rad na određenome radnome mjestu, prema ocjeni poslodavaca.

Postojanje standarda kvalifikacija dat će mogućnost visokim učilištima da usklade postojeće studijske programe ili kreiraju nove, uzimajući u obzir potrebe tržišta rada. Pri tome je važno izbjeći nepotrebnu birokratizaciju i nefleksibilnost postupaka i tumačenja kako bi visoka učilišta, uz vještine važne za zapošljavanje i samozapošljavanje, u studijski program mogla ugraditi i akademske teme, prepoznate buduće pravce razvoja znanstvene ili stručne discipline te kompetencije za aktivno i odgovorno građanstvo, osobni rast, razvoj i cjeloživotno učenje (nastavak obrazovanja). Na taj način omogućit će se izrada različitih studijskih programa koji će osiguravati postizanje iste kvalifikacije te studentima i poslodavcima dati puna informacija za donošenje odluke o izboru studija ili zapošljavanju stručnjaka.

Kao odgovor na stalnu dinamiku tržišta rada, koncept HKO-a omogućuje priznavanje neformalnog i informalnog učenja, važnog instrumenta cjeloživotnog učenja koji pridonosi fleksibilnosti i prilagodljivosti pojedinca brzim promjenama i lakšoj zapošljivosti. Osim doprinosa razvoju gospodarstva i boljitku hrvatskoga društva, stjecanje odgovarajućih kompetencija vodi k ostvarivanju i razvoju potencijala pojedinca za njegov osobni život pa možemo reći da HKO kvalifikacije daju jedinstvo kompetencija za tržište rada, društvo i razvoj pojedinca. U razvoju gospodarstva i društva u cjelini treba biti svjestan nedostataka i ograničenja, ali još je važnije prepoznati prilike i mogućnosti!